

Riksdagens protokoll 1998/99:13

Tisdagen den 10 november

Protokoll
1998/99:13

Kl. 14.00 – 14.11
14.30 – 14.59

1 § Minnesstund med anledning av brandkatastrofen i Göteborg

Minnesstund

Anf. 1 TALMANNEN:

Ärade riksdagsledamöter, ärade företrädare för regeringen och deltagare i denna minnesstund runt om i vårt land!

Över tidens sus i tallar, över årens flykt
på fjädermolnets vinge bred och stark,
trår från natt till dag, från nöd till
frihet ifrån fruktan den strävan
som är lika för oss alla. En öppen stad,
ej en befästad, bygger vi gemensamt.
– Dess ljus slår upp mot rymdens ensamhet.

De orden, ur Ragnar Thoursies diktsamling Förortsvyer, uttrycker de goda tankar och känslor som förenar oss i dagar av stor smärta. Ty i dessa dagar av fasa och tung sorg har också öppenhet och förståelse kommit till uttryck – i sorgen och i omsorgen om varandra – i den tragedi som drabbat oss.

De var så unga. De var så många. Med sina förhoppningar, sina drömmar och sin längtan var de en del av vår framtid. Genom brandkatastrofen i Göteborg natten till den 30 oktober fick 63 unga människors liv, det liv som låg framför dem, ett grymt och orättvist slut.

Så många unga miste sina liv, så många föräldrar miste sina barn, så många syskon, anhöriga, vänner, lärare miste sina kära. Vårt samhälle – hela vårt land – vi alla – drabbades av en katastrof.

Vi människor vet att döden är en del av livet. När människor går bort efter ett långt liv, kan vi finna en tröst och en mening i det liv de har levat. Tanken att vi – som lövet om hösten – måste lämna grenen för att bli en del av det som en gång skall föda nytt liv inrymmer, mitt i djup sorg, en möjlighet att förstå.

Men när unga rycks bort – var finns då meningen och trösten? Var hämtar vi då styrkan att leva vidare?

Det har sagts att för den förälder som mist sitt barn finns ingen tröst att få. Ändå finns det så mycket vi kan göra, i dag och de många kommande dagar, då sorgen och saknaden fyller de anhörigas liv. Som medmänniskor har vi en uppgift att finnas till, att finnas nära, att lyssna, att hjälpa till i det liv och den vardag som ofattbart nog har sin gång, också efter en katastrof.

Som medmänniskor och som företrädare för riksdag och regering visar vi nu vår respekt för de omkomna, vår medkänsla med dem som skadades och vårt djupa deltagande i den sorg som drabbat så många i vårt land.

Men vi har också ett annat uppdrag som svenska folkets främsta företrädare och som ansvariga för styret av vårt land.

Vi kan inte få dessa unga tillbaka. Vi kan inte heller lova att olyckor och katastrofer aldrig kommer att inträffa. Men vårt uppdrag och löfte är att göra vårt yttersta för att förhindra att något liknande denna katastrof någonsin inträffar igen.

Den dag som grydde den 30 oktober 1998 blev för så många den svåraste dagen i livet. Det blev en dag som skulle följas av oändligt många fler dagar fyllda av sorg, av saknad men också av vrede. Många av de familjer som drabbades hade redan innan denna katastrof slog till mot deras liv svåra minnen, tunga minnen av krig, terror och övergrepp. De kom till vårt land, därför att de sökte fred, frihet och trygghet och ett gott land för sina barn att växa upp i.

Kära vänner och medmänniskor! Sorg kan förlama. Men arbetet med denna sorg kan skapa en styrka som förmår föra livet vidare. I gemenskap, i omtanke, i värme över alla gränser finns denna möjlighet.

Vi hedrar de omkomna, och vi visar vår medkänsla med de skadade och med de anhöriga genom att ta till vara denna livets möjlighet.

Mötet med sorgen är det svåraste vi människor ställs inför.

Men sorgen är också uttrycket för att vi älskat – en medmänniska, ett barn vi haft omsorg om.

Så länge denna älskade människa finns inom oss, så länge lever hon kvar hos oss.

Anf. 2 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Ärade medmänniskor! Tolv dygn har gått sedan katastrofen i Göteborg. Den tog ifrån oss 63 unga människor, skadade hundratals och chockade oss alla – tolv oändligt plågsamma dygn för de drabbade familjerna, tolv dygn av sorg och saknad.

I dag vajar det offentliga Sveriges flaggor på halv stång. Strax kommer människor över hela landet att förenas i en tyst minut. Tillsammans sörjer vi och visar vi vårt deltagande med dem som har mist en dotter, en son eller ett syskon.

Att mista ett barn är en ofattbar tragedi. Vi kan bara ana djupet av sorgen och smärtan.

Våra tankar går också till alla de ungdomar som räddades ur lågorna. De bär på fasansfulla minnen. De kommer att gå vidare i livet med ärr, fysiska och psykiska. De sörjer syskon och vänner.

Hos föräldrar, bröder, systrar och närstående kommer sorgen alltid att finnas. Hur ont den insikten än gör – livet måste gå vidare.

Vi kan lära oss att leva med sorgen, men inte ensamma. Det är när det svåraste inträffar som människan måste vara människan till stöd.

I dag kan jag, mitt i sorgen, känna tacksamhet över att så många burit bördorna tillsammans med de drabbade familjerna. Jag kan känna tacksamhet över ljusen, blommorna och alla de varma ord som sagts under minnesstunder och i möten människor emellan. Det finns många, många människor i vårt land som orkat och som varit till stöd.

När dagarna går lämnar chocken plats för frågorna: Varför? Hur kunde det hända? Vad hade vi kunnat göra för att förhindra katastrofen?

Sorgen och vreden får inte förlama vår förmåga att handla. Många vardagliga beslut och små enkla handlingar kan tillsammans ge oss ökad säkerhet. Vi kan hjälpas åt. Vi måste göra vad som står i vår mänskliga makt för att förhindra att något liknande händer igen.

På många håll i Sverige görs och har gjorts enorma insatser – från allt det som gjordes under katastrofnatten för att rädda liv, till allt som görs i dag för att stödja och hjälpa dem som drabbats. Också för det känner jag stor tacksamhet.

Låt mig avsluta med några ord ur Bo Setterlinds dikt Vingslaget, som i dag minner oss om det ofattbara.

Bo Setterlind skriver:

Ingen sommar var så övergiven
som när natten tog oss till en större klarhet,
ingen sörjande så skrämmd av tiden
som när sista frågan mötte Svaret.
Visste du, att Döden var så nära
som ett vingslag under månens skära?

Visste du, att Livet var så nära!

Döden känns aldrig rättvis.

Tolv dagar har gått sedan sorgens vingslag svepte över Hisingen. Vi kan fortfarande inte riktigt förstå den ogripbara närheten mellan livet och döden. Vi står tomma. För i varje människans storhet – varje persons unika värde – döljs också hennes litenhet – hennes utsatthet och sårbarhet.

Anf. 3 TALMANNEN:

Vi hedrar nu tillsammans de omkomna vid brandkatastrofen i Göteborg och visar samtidigt vår djupa medkänsla med de skadade och med de anhöriga.

(De omkomna hedrades med en tyst minut.)

Ajournering

Kammaren beslutade att ajournera förhandlingarna till kl. 14.30.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.30.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 29 oktober.

3 § Ny riksdagsledamot, m.m.

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprövningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter

Till Valprövningsnämnden har från Riksskatteverket inkommit bevis om att Kristina Zakrisson (s), Kiruna, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 27 oktober 1998 sedan Anders Sundström (s) avsagt sig sitt uppdrag som riksdagsledamot. Från Riksskatteverket har också inkommit ny bilaga till tidigare utfärdade bevis för ersättare i detta fall.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och den nya bilagan till bevis för ersättare och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 19 kap. 11 § vallagen.

Stockholm den 3 november 1998

Lars Tottie/

Kerstin Siverby

4 § Nya ersättare för riksdagsledamöter

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprövningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för nya ersättare för riksdagsledamöter

Till Valprövningsnämnden har från Riksskatteverket inkommit bevis om att Margareta Börjesson, Täby och Peter Althin, Hägersten (båda kd) utsetts till nya ersättare för riksdagsledamöter fr.o.m. den 2 november 1998 sedan Karin Norlin (kd) avsagt sig sitt uppdrag som förste ersättare för riksdagsledamöter. Från Riksskatteverket har också inkommit ny bilaga till tidigare utfärdade bevis för ersättare.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat bevisen för de nya ersättarna och den nya bilagan till bevis för ersättare och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 19 kap. 11 § vallagen.

Stockholm den 9 november 1998

Lars Tottie/

Kerstin Siverby

5 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 12 november kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsminister Göran Persson, finansminister Erik Åsbrink, jordbruksminister Margareta Winberg, kulturminister Marita Ulvskog, utrikesminister Anna Lindh, näringsminister Björn Rosengren och statsrådet Britta Lejon.

Talmannen meddelade att arbetsplenium skulle äga rum *torsdagen den 26 november kl. 12.00*.

7 § Svar på interpellationerna 1998/99:10 och 11 om kommunal näringsverksamhet samt kommunallagen och kommunal verksamhet

*Svar på
interpellationer*

Anf. 4 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Ola Karlsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att minska riskerna för konkurrenssnedvridningar främst för småföretag i samband med skattesubventionerad kommunal näringsverksamhet. Ola Karlsson menar, med utgångspunkt från verksamhet som bedrivs av kommuner i energi- och bostadsbolag, i arbetslöshetsprojekt, i bibliotek, i simhallar och andra anläggningar, att risken för att riktiga jobb och företag slås ut av skattesubventionerad kommunal näringsverksamhet måste minimeras och att regelverken bör skärpas vad gäller upphandling, redovisning och affärsmässighet så att konkurrens kan ske på lika villkor.

Ola Karlsson har också frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att stärka kommunmedlemmarnas möjligheter att laglighetspröva alla de verksamheter som garanteras av kommunala skattemedel. Vidare undrar Ola Karlsson hur Småföretagsdelegationens och Konkurrensverkets förslag om konkurrensproblem för småföretag i den kommunala sektorn kommer att hanteras. Jag besvarar interpellationerna i ett sammanhang.

Kommuner får enligt kommunallagen (1991:900) själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan. Vidare får kommuner driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna i kommunen. Kommunen kan välja mellan att driva sin verksamhet i förvaltningsform eller i annan form, t.ex. i aktiebolag. Kommunala företag är emellertid på samma sätt som kommunen bundna av lokaliseringsprincipen och kravet på att den verksamhet som bedrivs är av allmänt intresse för kommunmedlemmarna. Kommunallagen innehåller också bestämmelser om laglighetsprövning av kommunala beslut. Den omfattar emellertid inte kommunala företag. I konstitutionsutskottets betänkande 1996/97:KU12, där frågan senast behandlades av riksdagen, uttalades att ansvaret för att verksamhet i ett kommunalt bolag ligger inom ramen för den kommunala kompetensen primärt åvilar styrelse och bolagsstämma. Konstitutionsutskottet menade att införandet av en möjlighet att laglighetspröva beslut av kommunala bolag strider mot de angivna grundläggande villkoren för en verksamhet som bedrivs i bolagsform och angav att en sådan möjlighet inte borde införas.

Det kommunala uppdraget som det kommer till uttryck i kommunallagen skall göra det möjligt att utforma den kommunala verksamhetens omfattning, inriktning och verksamhetsformer på ett flexibelt sätt utifrån förutsättningarna i varje enskild kommun. Jag är medveten om att främst små och medelstora företag på lokala marknader från tid till annan ifrå-

gasätter om konkurrensen med kommunal näringsverksamhet sker på lika villkor och att kritiken tar sin utgångspunkt i att offentlig och privat verksamhet har så olika utgångspunkter och förutsättningar att riskerna för konkurrenssnedvridningar är stora.

Jag vill först slå fast att de små och medelstora företagen har och kommer att ha en stor betydelse för att stärka och utveckla näringslivets konkurrensförmåga och för att skapa nya jobb. Småföretagens villkor och tillväxtförutsättningar kommer att bli en viktig del i arbetet att nå regeringens sysselsättningsmål och skapa förutsättningar för tillväxt. I det arbetet ingår bl.a. att undanröja hinder för småföretagandet både på områden som Ola Karlsson tar upp och på andra områden som har lyfts fram bl.a. av Småföretagsdelegationen och Konkurrensverket. En självklar utgångspunkt i arbetet vad gäller förhållandet till den offentliga sektorn är att varken kommunal eller annan offentlig näringsverksamhet får slå ut jobb eller hindra tillväxtförutsättningarna i privata företag.

I debatten om kommunal näringsverksamhet framförs ofta att all offentlig näringsverksamhet bör avvecklas. Jag tror emellertid inte att det vare sig är möjligt eller önskvärt att åstadkomma en sådan total boskillnad mellan offentlig och privat verksamhet. Det är ofrånkomligt att privat och offentlig verksamhet ibland går i varandra, att de samarbetar och att de möts på en marknad. Om så sker är det emellertid mycket angeläget att villkoren är så konkurrensneutrala som möjligt. Det här är ingen ny fråga, och ett exempel på åtgärder för att motverka risker för undanträngningseffekter inom ramen för arbetsmarknadspolitiken är det kontaktråd för konkurrensfrågor som sedan länge finns knutet till Samhall. Kontaktrådet, som består av företrädare för näringslivet och Samhall, tar upp och utreder klagomål om konkurrenssnedvridningar i enskilda fall.

Regeringen inrättade vidare i början av året ett råd för konkurrens på lika villkor mellan offentlig och privat sektor där näringslivet, kommuner och landsting ingår. Rådets uppgift är att behandla enskilda klagomål om konkurrenssnedvridningar och att försöka nå en samsyn om de långsiktiga spelreglerna. I rådet kan allt från lagstiftningsfrågor till interna handlingsregler diskuteras. Det är min förhoppning att rådets arbete skall leda till konkreta resultat och vid behov väl förankrade förslag, och jag kommer med uppmärksamhet att följa rådets arbete.

I kommunalrättsliga frågor kommer jag att samråda med statsrådet Britta Lejon.

Småföretagsfrågorna är ett mycket viktigt arbetsområde för regeringen. Här utgör de förslag som bl.a. Småföretagsdelegationen lämnat en betydelsefull grund för arbetet i Regeringskansliet och en särskild arbetsgrupp har inrättats i Närings- och handelsdepartementet för att bereda dessa frågor vidare. Jag räknar med att kunna återkomma med mer konkreta förslag i dessa delar fortlöpande men också i samband med att en ny tillväxtstrategi presenteras av regeringen under våren nästa år.

Anf. 5 OLA KARLSSON (m):

Fru talman! Jag skall börja med att tacka statsrådet för svaret, även om jag inte blir så alldeles klok på det. Min utgångspunkt har varit och är att kommuner inte skall bedriva näringsverksamhet. Skälen för det är flera. Jag tar upp några av dem i mina interpellationer.

Ett av de viktigaste skälen är demokratiskälet. Det finns en mycket lång rad exempel runt om landet på kommunal näringsverksamhet och kommunala bolag där man ägnar sig åt verksamhet som man egentligen inte skulle få ägna sig åt enligt kommunallagen.

Man blir t.ex. lite bekymrad när man läser Skellefteå kommuns årsredovisning från 1996 och konstaterar att för den resebyråverksamhet som kommunen bedriver har antalet utlandsresor minskat under 1996. Det finns någonting i kommunallagen som handlar om lokaliseringsprincipen, dvs. att kommunen bara skall syssla med verksamhet inom den egna kommunen. När en kommun då bedriver utlandsresor kan man undra hur det kan gå till. I Skellefteå bedrev man också korvfabrik, kaféer, restauranger och mycket annat. Det finns också en rad andra exempel runt om i landet på att kommuner bedriver verksamhet som de inte borde få göra enligt kommunallagen.

Jag tycker att det borde vara ett oavvisligt krav att vi låter medborgarna få en möjlighet att pröva om den här verksamheten är kompetens-enlig. Jag föreslår inte att vi skall införa några nya kriterier utan bara att vi skall låta medborgarna få pröva lagligheten av den här verksamheten.

Jag blir lite bekymrad över att jag inte möter någon uppfattning från statsrådet. Anser statsrådet att kommuner skall kunna driva icke kompetensenlig verksamhet på det sätt som sker? Anser statsrådet att detta är bra? Om det inte är bra kan statsrådet kanske ge besked om statsrådet kommer att föreslå några åtgärder för att ge kommunmedborgarna möjlighet att laglighetspröva detta. Varför skall kommunmedborgarna inte ens ha möjlighet att gå till domstol och pröva om detta är förenligt med kommunallagens regler eller inte?

De andra problemen hänför sig ju till konkurrensproblematiken. Det kan röra samma verksamheter. Det rör korvfabriken i Skellefteå, de olika kaféerna i Skellefteå, Lindsberg och runt om landet och det rör den bensinförsäljning, byggmaskinsuthyrning, biluthyrning och byggverksamhet som olika kommuner bedriver med hjälp av skatter.

Företagaren möter en situation där han inte bara skall finansiera sin egen verksamhet och betala lönen till de egna anställda, utan han skall också betala lönen till de anställda i den kommunala näringsverksamheten. Jag tycker att detta är otillständigt. Jag tycker att vi skall ge småföretagarna rättvisa villkor.

Därför vill jag återupprepa frågan i interpellationen. Avser statsrådet att göra någonting åt detta?

Hela interpellationssvaret handlar om att det har inrättats råd eller vad riksdagen tidigare uttalat. Jag vill fråga: Vad anser statsrådet? Är det bra som det är, eller kommer det några förslag?

Anf. 6 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Jag efterlyser också de rent konkreta förslagen. Det är tydligt att statsrådet Mona Sahlin gärna vill förbättra och vurma för småföretagen. Det är väldigt bra och nödvändigt för Sverige om vi skall komma till rätta med arbetslösheten. Men för mig handlar ändå detta med kommunal näringsverksamhet i allmänhet och kommunala bolag i synnerhet om ett djupare problem. Det handlar om vad kommunerna skall göra. Varför har vi kommuner, och vad är deras huvudsakliga uppgifter? De har inte skapats för att driva affärer, varken i stort eller smått.

Jag är av den ortodoxa uppfattningen att kommunerna skall ägna sig åt rena kärnuppgifter, nämligen skola, vård och omsorg. Det är ett mantra som vi alla känner igen från den gångna valrörelsen. Men det kommer ju gång på gång bevis på att kommunerna håller på med andra saker. Detta är mycket allvarligt.

Därför tycker jag att det är viktigt att vi försöker hitta ett sätt att minska den kommunala bolagssektorn i synnerhet, men gärna näringsverksamheten i allmänhet också. Det är en demokratifråga.

I kommunala bolag saknas insyn. Vi saknar öppenhet. Det är svårt att få insyn i de kommunala bolag som finns i dag. I Örebro kommun, som jag kommer ifrån, har majoriteten nu beslutat att man skall minska antalet platser i styrelsen i det stora kommunala bostadsbolaget så att väldigt många partier inte får någon insyn. Detta är ett stort problem. Man blir hänvisade till årsredovisningar och andra handlingar som man har tillgång till.

Det är alltså ett demokratiproblem. Det finns ingen insyn och ingen öppenhet.

Vi dränerar ju också kommunen på resurser. Fokus borde ha varit på att fixa vård, skolan och omsorgen. Det är det som kommunerna skall ägna sig åt i första hand, och inte åt att leka direktörer som man gör i dag. Förutom de personella resurserna drar man dessutom ekonomiska resurser från dessa områden. Det är stora kapital som är uppbundna i kommunala bolag som i stället borde kunnat satsas på infrastruktur i skolan eller vården. Det tränger dessutom ut den privata näringssektorn som Ola Karlsson var inne på förut.

Man tar också risker med skattepengar. Det tas stora risker med våra skattepengar i kommunerna. Många kommunala bolag är i dag i praktiken stora svarta hål där vi kan ösa in hur många miljoner, nästan miljarder, som helst.

I går fick vi rapporter om Munkedals kommun där det kommunala bostadsbolaget snabbare och snabbare närmar sig ruinens brant. I dag har vi fått ytterligare uppgifter om det allvarliga läget i de kommunala bostadsbolagen.

Sedan skall man inte heller bortse ifrån att många av de skandaler som varit mycket tråkiga – många av oss har säkert fått ägna valrörelsen åt att försvara och förklara dem – har skett i kommunala bolag. Det är också något som jag tycker att man skall ta hänsyn till.

Jag hoppas därför att statsrådet Mona Sahlin återkommer, som hon har sagt, innan jul med åtgärder för att komma till rätta med de här problemen och för att öka möjligheten för små företag att konkurrera. Jag hoppas också att hon då tar med en plan på hur vi skall få tydliga mål för att på lång sikt kraftigt minska den kommunala bolagssektorn och förbättra demokratin och få kommunerna att satsa på det som är allra viktigast.

Anf. 7 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Med anledning av vad både Ola Karlsson och Johan Persson har sagt vill jag börja med att säga mycket tydligt att jag också tycker att det är oerhört viktigt att den offentliga sektorn inte sänder ut dubbla budskap. Det är ju det vi diskuterar nu.

Kommunerna har oerhört viktiga uppgifter på sina kärnområden. Dit hör vården, skolan och omsorgen. Men sedan jobbar man också aktivt med att främja tillväxt och inte minst med att skapa företagsanda ute i sina respektive områden. Då måste man själv vara oerhört noga med att inte utsätta sig för misstro och kritik för att man eventuellt skulle konkurrera ut de privata företag som man själv har till uppgift att gynna.

Jag vill hålla med om – och det tycker jag att jag uttryckte också i mitt första svar – att det finns områden som kommunerna inte borde ägna sig åt. Dit hör solarier, gym, kaffe, bilreparationer osv. Jag tycker att det finns ett utrymme för självrannsakan ute i kommunerna. Det är viktigt att kommunerna har en mycket väl genomtänkt strategi för var man själv tycker att gränsen går. Om det finns minsta risk för påverkan på den privata sektorns utveckling bör kommunerna avstå från att bedriva egen verksamhet på de områdena. Jag är beredd att föra den här diskussionen vidare också med kommunsektorn när vi diskuterar tillväxtstrategier.

Det är också viktigt att säga att kommunal verksamhet skall bedrivas inom de ramar som lagstiftning och andra regler ställer upp. Det är därför laglighetsprövning, som Ola Karlsson tar upp igen, är ett mycket viktigt instrument. Men bolagsformen är en generell juridisk form, oavsett ägande. Jag undrar därför hur Ola Karlsson egentligen tänker när han diskuterar andra möjligheter till laglighetsprövning än de som är giltiga för alla bolag, oavsett vem som äger dem.

Jag håller dock med om grundproblemet, som båda debattörerna har fört upp. Jag har här också visat att jag tar frågan på allvar och tänker följa upp den.

Anf. 8 OLA KARLSSON (m):

Fru talman! För att börja med det allra sista: Visst är det så att aktiebolag är en form för mycket olika verksamheter. Men detta att det finns offentliga aktiebolag och att det finns privata aktiebolag med olika ägande har ju inte hindrat att vi har olika regler för aktiebolag.

Offentligt ägda aktiebolag, aktiebolag där kommuner har ett bestämmandeinflytande, lyder under offentlighetsprincipen. Det finns alltså ingenting som hindrar att vi ställer särskilda krav på bolag som ägs eller domineras av kommuner eller landsting. Det är alltså fullt tekniskt möjligt att införa en möjlighet att låta kommunmedborgarna pröva lagligheten av kommunal näringsverksamhet.

Jag tycker ändå att det finns skäl att pressa statsrådet lite grann. Tycker statsrådet att det är rimligt att en kommunmedborgare skall nöja sig med att se att den egna kommunen med hjälp av de egna skattepengarna bedriver verksamhet utanför kommunallagens ram i ett kommunalt aktiebolag? Det sker dagligdags, och det finns mängder av exempel på det. Det finns mängder av exempel att hämta från bl.a. Underprissättningsutredningen. Tycker statsrådet att det är rimligt att kommunmedborgarna, för den del av verksamheten som garanteras av skattebetalarnas pengar, inte kan pröva om man håller sig inom kommunallagens hank och stör?

Jag misstänker att jag kommer att möta ett antal frågor den kommande veckan. Det är nämligen ett antal företagare som känner till den här interpellationsdebatten. Jag tror att jag kommer att få frågan: Vad

sade Mona Sahlin egentligen? Det kommer det att vara rätt så lätt att svara på. Jag kommer att kunna läsa ur protokollet.

Men jag tror också att jag kommer att få frågan: Vad tyckte Mona Sahlin? Tyckte hon att det är bra som det är? På den frågan blir det inte lika lätt att svara. Å ena sidan säger statsrådet att hon skall följa utvecklingen och att det inte är rimligt att kommuner ägnar sig åt kaféer och solarier och mycket annat. Å andra sidan får vi inte en tillstymmelse till stavelse när det gäller åtgärder från henne som statsråd. Till statsrådets uppgifter hör ju att lägga fram förslag om ändringar av lagar och regler. Det gör att vi kan förbättra konkurrenssituationen för korvtillverkaren i Skellefteå, som drabbas av den kommunala korvfabriken, och för kaféägaren i Lindesberg, som drabbas av den kommunalt subventionerade mackan för 10 kr när han själv måste ta 29 kr eftersom han måste betala full lön för sina anställda.

Till statsrådets uppgifter hör att lägga fram förslag om förändringar när vi vill förändra. Det finns en lång rad förslag om förändringar. De har lagts fram av Underprissättningsutredningen, av Konkurrensverket, av Småföretagsdelegationen. Det finns en stor flora att botanisera i för att göra det lättare för småföretagen att konkurrera på lika villkor. Kommer statsrådet att föreslå några sådana förändringar?

Anf. 9 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! I sådana här debatter hör man det man vill höra. Alla de som har öron att lyssna med – och det tror jag också att Ola Karlsson har – kan höra, och så småningom också läsa, vad jag tycker om verksamhet som konkurrerar ut privat verksamhet, som kommunerna inte borde ägna sig åt. Jag har varit mycket tydlig. Det är en tydlig uppfattning jag har, och jag kommer nogsamt att följa utvecklingen.

Men jag kommer inte att nöja mig med det. Jag har varit statsråd i fyra veckor, och vi kommer, som jag sade i slutet av mitt interpellations-svar, snarast att återkomma med förslag om direkta regelförenklingar för små och medelstora företag. Vi kommer också att fortsätta att göra detta till en stor och viktig del i tillväxtstrategin, och det är min ärliga uppfattning att dit hör reglerna för de små företagen.

Jag vill också påpeka att det råd för konkurrens som tillkom i år och som är väldigt nytt inrättades som ett resultat av överläggningar mellan kommunerna, landstingen och den privata sektorn. Man ville pröva att lösa det här på frivillig väg. Då tycker jag att både Ola Karlsson och jag bör ge detta en chans. Skulle det visa sig att man behöver ytterligare befogenheter eller inte kommer fram på ett rimligt och effektivt sätt skall jag vara noggrann och snabb med att tillföra de möjligheterna.

Ge rådet en chans, och låt inte den här debatten låta som om vi är oeniga i grunden om att offentlig och privat verksamhet skall konkurrera på lika villkor och om att kommunerna skall ägna sig åt sin kärnverksamhet.

Anf. 10 OLA KARLSSON (m):

Fru talman! Det låter väldigt bra om det faktiskt kommer förslag i slutet av det här riksdagsåret om väsentligt förbättrade villkor för småföretagen.

Jag tycker ändå att det hade varit bra om man i interpellationssvaret hade andats något om det blir något förslag vad gäller möjligheten för

medborgarna att faktiskt pröva om de kommunala bolagen håller sig inom kommunallagens regler och om det kommer några förslag till förändringar av konkurrensvillkoren för småföretagen. Det är ju en sak att som politiker stå i kammaren och säga att man tycker att det ena eller det andra är mindre bra. Men det är en helt annan sak att som statsråd lägga fram förslag till förändringar av lagar och regler som gör att man som småföretagare faktiskt har en reell chans att verka på lika och rimliga villkor.

Konkurrensrådet är förvisso ganska färskt. Men Underprissättningsutredningen är inte lika färsk, och problemen är inte lika färska. Vi har sett dem under i stort sett hela 90-talet. Nästan varje vecka kan vi läsa i tidningarna om hur olika kommunala verksamheter plågar och missgynnar småföretagarna och om hur kommunala bolag behöver mångmiljonbe-
lopp för att klara sig.

Jag har väntat på att Jörgen Andersson skulle göra något under de gångna åren efter interpellationsdebatter och motionsskrivande. Inget har hänt hittills. Jag får hoppas att det går något lite fortare med Mona Sahlin som statsråd, och jag önskar verkligen att vi får bättre och rättvisa villkor för småföretagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och delats ut till kammarens ledamöter:

Förslag till rådets rekommendation om begränsning av befolkningens exponering för elektromagnetiska fält 0 Hz–300 GHz 9620/98 SAN

Sjätte översikten över statliga stöd i Europeiska gemenskapen inom tillverkningsindustrin och vissa andra sektorer KOM (98) 417

Förslag till Europaparlamentets och rådets förslag till förordning (EG) om särsläkemedel KOM (98) 450

Kommissionens årliga rapport om det europeiska programmet för återuppbyggnad och utveckling i Sydafrika (EPRD). Årsrapport 1996–1997 KOM (98) 502

Förslag till rådets förordning om det allmänna preferenssystemet KOM (98) 521

Meddelande från kommissionen till rådet angående företagstjänsternas bidrag till industrins prestationsförmåga: ett gemensamt politiskt rammeddelande KOM (98) 534

Prot. 1998/99:13
10 november

Svar på
interpellationer

9 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
1998/99:23 och 24 till justitieutskottet

Redogörelse
1998/99:JO1 till konstitutionsutskottet

10 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motioner
med anledning av prop. 1998/99:13 Avgaser och buller från mobila maskiner
1998/99: MJ3 av Johnny Gylling (kd)
1998/99: MJ4 av Maggi Mikaelsson m.fl. (v)
1998/99: MJ5 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1998/99:18 Vissa punktskatte- och tullfrågor
1998/99: Sk6 av Per Rosengren m.fl. (v)

med anledning av prop. 1998/99:19 Ändringar i lagen (1993:768) åtgärder mot penningtvätt, m.m.
1998/99: Ju3 av Gun Hellsvik m.fl. (m)

med anledning av förs. 1998/99:RR2 Riksdagens revisorers förslag angående primärvården
1998/99: So17 av Chris Heister m.fl. (m)
1998/99: So18 av Thomas Julin m.fl. (mp)

11 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 6 november

1998/99:18 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till statsministern
En samlad familje- och boendepolitik
1998/99:19 av *Siv Holma* (v) till finansministern
Skatteutjämningen och glesbygdslänen
1998/99:20 av *Tom Heyman* (m) till näringsministern
Sjöfart

den 9 november

1998/99:21 av *Lars Ohly* (v) till statsrådet Leif Pagrotsky
Vapenexport till Sydkorea

den 10 november

Prot. 1998/99:13
10 november

1998/99:22 av *Carina Hägg* (s) till justitieministern

Ideologiska brott

1998/99:23 av *Stefan Attefall* (kd) till näringsministern

Åtgärder mot arbetslösheten

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 november.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 3 november

1998/99:40 av andre vice talman *Eva Zetterberg* (v) till utrikesministern

Katastroferna i Nicaragua

den 4 november

1998/99:41 av *Jerry Martinger* (m) till näringsministern

Färjetrafiken mellan Gotland och fastlandet

1998/99:42 av *Jerry Martinger* (m) till näringsministern

Infrastrukturen i Visby hamn

1998/99:43 av *Jerry Martinger* (m) till näringsministern

Ekonomiskt stöd till Gotlandstrafiken

1998/99:44 av *Dan Ericsson* (kd) till jordbruksministern

Exportkreditgarantier

den 6 november

1998/99:45 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till utrikesministern

Augusto Pinochet

1998/99:46 av *Carina Hägg* (s) till justitieministern

Kriminalvården

1998/99:47 av *Carina Hägg* (s) till näringsministern

Länsstyrelserna och 2000-årsskiftet

1998/99:48 av *Rosita Runegrund* (kd) till socialministern

Sekretess på biologiskt provmaterial

1998/99:49 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Pierre Schori

Upphållstillstånd för vuxenadopterade

1998/99:50 av *Kenth Skårvik* (fp) till jordbruksministern

Pilbågsjakt

den 9 november

1998/99:51 av *Johnny Gylling* (kd) till näringsministern

Karlshamnsverket

den 10 november

1998/99:52 av *Carina Hägg* (s) till justitieministern

Förrättare av vigsel och partnerskap

1998/99:53 av *Carina Hägg* (s) till statsrådet Ingegerd Wärnersson

Dyslektiker

1998/99:54 av *Margareta Viklund* (kd) till försvarsministern

Beredskap för att bekämpa sabotage

1998/99:55 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till miljöministern

Utsläpp av växthusgaser

1998/99:56 av *Sonja Fransson* (s) till utbildningsministern

KK-stiftelsen

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 november.

13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att följande skriftliga svar på frågor inkommit

den 3 november

1998/99:21 av *Stig Eriksson* (v) till näringsministern

Vattenfall AB

1998/99:26 av *Kenneth Johansson* (c) till näringsministern

Nya Vasaskog AB

1998/99:29 av *Siv Holma* (v) till näringsministern

Assi Domäns verksamhet i Piteå

den 4 november

1998/99:28 av *Jerry Martinger* (m) till justitieministern

Offentlighetsprincipen

1998/99:34 av andre vice talman *Eva Zetterberg* (v) till utrikesministern

Arresteringen av Augusto Pinochet

1998/99:36 av *Stig Eriksson* (v) till inrikesministern

Bostadsdelegationens riktlinjer

den 5 november

1998/99:33 av *Marie Engström* (v) till näringsministern

Sysselsättningen i Hagforsregionen

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 november.

14 § Kammaren åtskildes kl. 14.59.

Prot. 1998/99:13
10 november

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Minnesstund med anledning av brandkatastrofen i Göteborg	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
Anf. 2 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	2
Anf. 3 TALMANNEN	3
Ajournering.....	3
Återupptagna förhandlingar	3
2 § Justering av protokoll	3
3 § Ny riksdagsledamot, m.m.	4
4 § Nya ersättare för riksdagsledamöter	4
5 § Meddelande om frågestund	4
6 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	5
7 § Svar på interpellationerna 1998/99:10 och 11 om kommunal näringsverksamhet samt kommunallagen och kommunal verksamhet.....	5
Anf. 4 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	5
Anf. 5 OLA KARLSSON (m).....	6
Anf. 6 JOHAN PEHRSON (fp)	7
Anf. 7 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	8
Anf. 8 OLA KARLSSON (m).....	9
Anf. 9 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	10
Anf. 10 OLA KARLSSON (m).....	10
8 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	11
9 § Hänvisning av ärenden till utskott	12
10 § Bordläggning.....	12
11 § Anmälan om interpellationer	12
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	13
13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	14
14 § Kammaren åtskildes kl. 14.59.	15